

ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС

УДК 347.238.1

ЗДІЙСНЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ПОДРУЖЖЯ НА ОБ'ЄКТИ ПАТЕНТНОГО ПРАВА ТА НА ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ

Вікторія БАЖАНОВА,

аспірант кафедри цивільного права юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

SUMMARY

The article is devoted to the peculiarities of property rights of spouses on the objects of patent law and the means of individualization. The possibility of recognition of intellectual property rights for inventions, utility models, industrial designs, trademarks, trade names and geographical indications as joint matrimonial property is studied. The judicial practice in the sphere of realization of property rights of spouses on the objects of patent law and the means of individualization is analyzed.

Key words: property rights, patent law, means of individualization, spouses, joint matrimonial property.

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено дослідженню особливостей здійснення майнових прав подружжя на об'єкти патентного права та на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. На теоретичному й практичному рівні аналізується можливість визнання майнових прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні найменування та географічні зазначення об'єктами спільної сумісної власності подружжя. Вивчається судова практика вирішення спорів у сфері здійснення майнових прав подружжя на об'єкти патентного права та на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Ключові слова: майнові права, патентне право, засоби індивідуалізації, подружжя, спільна сумісна власність.

Постановка проблеми. Актуальність обраної тематики обумовлюється наявністю великої кількості теоретичних і практичних проблем, що пов'язані зі здійсненням майнових прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні найменування, географічні зазначення та з визнанням вказаних об'єктів права інтелектуальної власності об'єктами спільної сумісної власності дружини й чоловіка.

Метою статті є аналіз особливостей здійснення майнових прав інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, комерційні найменування, географічні зазначення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивчаючи питання здійснення майнових прав подружжя на об'єкти патентного права та на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, насамперед, на нашу думку, варто зазначити, що до об'єктів патентного права належать такі:

- винаходи – продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології [1, ст. 459];
- корисні моделі – продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології [1, ст. 460];
- промислові зразки – форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, що визначають зовнішній вигляд промислового виробу [1, ст. 461].

У свою чергу засобами індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг є такі явища:

- торговельна марка – будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів (послуг), що виробляються (надаються) однією осо-

бою, від товарів (послуг), що виробляються (надаються) іншими особами (зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів) [1, ст. 492];

- комерційне найменування, яке дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності [1, ст. 489];

- географічне зазначення – назва місця походження товару, географічне зазначення походження товару тощо [1, ст. 501; 4, ст. 1].

Звертаємо увагу, що предметом нашого дослідження є здійснення майнових прав інтелектуальної власності, а саме майнові права інтелектуальної власності подружжя на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

До майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти патентного права та на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг належать такі: 1) право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка; 2) виключне право дозволяти використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка (видавати ліцензії); 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню винаходу, корисної моделі, промислового зразка, у тому числі забороняти таке використання; 4) право на використання комерційного найменування; 5) право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, у тому числі забороняти таке використання; 6) право на використання торговельної марки; 7) виключне право дозволяти використання торговельної марки; 8) виключне право перешкод-

жати неправомірному використанню торговельної марки, у тому числі забороняти таке використання; 9) право на використання географічного зазначення; 10) право перешкоджати неправомірному використанню географічного зазначення, у тому числі забороняти таке використання, та інші права [1].

Під час дослідження проблематики здійснення майнових прав подружжя на об'єкти патентного права та на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг вважаємо за доцільне з'ясувати момент, з якого майнові права на вказані об'єкти набувають чинності.

Так, у ч. 1 ст. 465 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) вказано, що майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок є чинними з дати, що слідує після дня їх державної реєстрації, за умови підтримання чинності цих прав відповідно до закону [1].

Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід спливає через 20 років, що відраховуються від дати подання заявки на винахід у встановленому законом порядку [1, ст. 465]. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на корисну модель спливає через 10 років із дати подання заявки на корисну модель у встановленому законом порядку [1, ст. 465]. Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на промисловий зразок спливає через 15 років із дати подання заявки на промисловий зразок у встановленому законом порядку [1, ст. 465].

Відповідно до ч. 2 ст. 489 ЦК України право інтелектуальної власності на комерційне найменування є чинним із моменту першого використання цього найменування та охороняється без обов'язкового подання заявки на нього або його реєстрації та незалежно від того, чи є комерційне найменування частиною торговельної марки [1].

Згідно із ч. 1 ст. 494 ЦК України набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується свідоцтвом. Умови й порядок видачі свідоцтва встановлюються законом [1].

Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку є чинними протягом 10 років із дати, що настає після дня подання заявки на торговельну марку у встановленому законом порядку, якщо інше не встановлено законом. Зазначений строк може бути продовжено щоразу на 10 років у порядку, встановленому законом [1, ст. 496].

У свою чергу право інтелектуальної власності на географічне зазначення є чинним із дати, що настає після дня державної реєстрації, та охороняється безстроково за умови збереження характеристик товару (послуги), позначених цим зазначенням [1, ст. 504].

Отже, необхідно констатувати, що можливість здійснення майнових прав інтелектуальної власності подружжя на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг виникає виключно на підставі державної реєстрації цих прав (за винятком майнових прав на комерційне найменування) та існує протягом встановленого в законодавстві строку, який є особливим для кожного з наведених об'єктів права інтелектуальної власності.

Слід звернути увагу, що відповідно до ч. 1 ст. 462 ЦК України набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок засвідчується *патентом* [1, ст. 462].

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 року патент –

це охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство та право власності на винахід (корисну модель) [3].

У ст. 1 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 року під патентом розуміється патент України на промисловий зразок [6].

У патенті на винахід, корисну модель або промисловий зразок вказується особа, якій належать немайнові та майнові права інтелектуальної власності на конкретний об'єкт патентного права.

Отже, цілком логічним є висновок, що член подружжя, якому належать майнові права інтелектуальної власності, засвідчені патентом, може здійснювати ці права без згоди іншого члена подружжя, оскільки в іншого члена подружжя не виникають права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Згода іншого з подружжя на здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти патентного права необхідна лише в тому випадку, якщо права на об'єкти права інтелектуальної власності належать дружині й чоловікові спільно (зокрема, якщо дружина та чоловік спільно працювали над винаходом або є співавторами промислового зразка тощо). У такому випадку дружина та чоловік повинні бути вказані в патенті як співавтори та співвласники майнових прав на винахід, корисну модель або промисловий зразок.

Для прикладу можна навести спільну працю подружжя Кюрі. Так, М. Склодовська-Кюрі та П. Кюрі спільно проводили дослідження радіоактивного хімічного елемента – радію. Як наслідок, вони винайшли метод екстракції радію та мали можливість отримати патент. Подружжя Кюрі було нагороджено Нобелівською премією, проте вони відмовилися від патенту на свій метод екстракції так само, як і від перспектив комерційного використання радію. На їх переконання, це суперечило б духу науки – вільному обміну знаннями [11].

Досліджуючи питання здійснення майнових прав подружжя на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, на нашу думку, насамперед необхідно звернути увагу на природу цих прав.

А.О. Козинцев вказує, що правова охорона засобів індивідуалізації має свої особливості, зумовлені специфікою об'єкта та функціональним призначенням засобів індивідуалізації, що дозволяють відмежувати їх від результатів творчості, які охороняються авторським і патентним правом [13, с. 886].

Засоби індивідуалізації не є технічними рішеннями та самі по собі не є творчими досягненнями у сфері літератури, науки чи мистецтва. Вони являють собою спеціальні позначення словесного, графічного або іншого характеру, що використовуються для розрізнення суб'єктів цивільних правовідносин, виробленої ними продукції чи наданих послуг. Метою використання засобів індивідуалізації є необхідність позначення особи чи продукції, а не надання нових корисних властивостей новому продукту, що задовольняють певну суспільну потребу або митецькі чи інші творчі інтереси суспільства. Не спрямовуються засоби індивідуалізації також на відкриття нових або покращення наявних результатів у різноманітних сферах техніки й технології [13, с. 886].

На підставі аналізу наведених особливостей засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг можна зробити висновок, що для надання правової охорони вказаним об'єктам не є важливою наявність творчого характеру результату, що відрізняє засоби індивідуалізації від об'єктів авторського й патентного права.

У літературі поширеною є позиція, що на комерційні найменування, торговельні марки та географічні зазначення не

виникають особисті немайнові права інтелектуальної власності [12, с. 399], що також свідчить про специфічний характер прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації порівняно з об'єктами авторського й патентного права.

Як уже зазначалося, набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується *свідоцтвом* [1, ст. 494].

Слід наголосити, що згідно із ч. 2 ст. 493 ЦК України право інтелектуальної власності на певну торговельну марку може належати одночасно декільком фізичним та (або) юридичним особам [1]. Отже, у свідоцтві на торговельну марку одночасно можуть бути вказані дружина та чоловік як особи, яким спільно належать права інтелектуальної власності на торговельну марку.

Водночас виникає питання щодо можливості поширення положень Глави 8 Сімейного кодексу України від 10 січня 2002 року (далі – СК України) на майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку та визнання майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку об'єктом спільної сумісної власності подружжя.

Для вирішення вказаного питання вважаємо за доцільне проаналізувати судову практику в цій сфері.

Так, відповідно до Рішення Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 25 листопада 2011 року в справі № 2-2760/11 торговельну марку, права на яку перейшли до одного з подружжя на підставі договору, було визнано об'єктом спільної сумісної власності подружжя у зв'язку з тим, що «договір про набуття права власності на знак для товарів та послуг укладено за час шлюбу» [9].

Рішенням Шевченківського районного суду м. Києва від 21 жовтня 2014 року в справі № 761/6978/14-ц торговельні марки, права на які належали одному з подружжя, було визнано об'єктами спільної сумісної власності подружжя [10]. Обґрунтовуючи своє рішення, суд зазначив: «З аналізу положень глави 44 книги 4 ЦК України постає, що основний зміст права інтелектуальної власності на торговельні марки становлять майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку, які невідривно пов'язані з певною особою. Відповідно до ч. 2 ст. 493 ЦК України право інтелектуальної власності на певну торговельну марку може належати одночасно декільком фізичним та (або) юридичним особам. З огляду на викладене суд дійшов висновку, що права інтелектуальної власності на торговельні марки, набуті одним із подружжя під час шлюбу, є об'єктом спільної сумісної власності подружжя» [10].

Наведене Рішення Шевченківського районного суду м. Києва від 21 жовтня 2014 року в справі № 761/6978/14-ц також ґрунтується на Рішенні Конституційного Суду України від 19 вересня 2012 року в справі за конституційним зверненням приватного підприємства «ІКЮ» щодо офіційного тлумачення положення ч. 1 ст. 61 Сімейного кодексу України [8]. Зокрема, зазначається: «Конституційний Суд України дійшов висновку, що права на торговельну марку можуть бути об'єктом права спільної сумісної власності подружжя за умови набуття цього права одним із подружжя під час шлюбу» [10].

Варто погодитися з позицією, викладеною в Рішенні Конституційного Суду України від 19 вересня 2012 року в справі за конституційним зверненням приватного підприємства «ІКЮ» щодо офіційного тлумачення положення ч. 1 ст. 61 Сімейного кодексу України, яка ґрунтується на ідеї визнання права інтелектуальної власності на торговельну марку засобом індивідуалізації, а не результатом творчої діяльності. Такий підхід є складним, оскільки пра-

ва інтелектуальної власності на торговельну марку дійсно відповідають усім ознакам майнових прав, які можуть бути об'єктами спільної сумісної власності подружжя, проте не мають тісного зв'язку з фізичною особою, тому що вони, на відміну від об'єктів авторського й патентного права, виникають не в результаті творчої діяльності людини.

Звертаємо увагу, що відповідно до ч. 2 ст. 495 ЦК України майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку належать володільцю відповідного свідоцтва, володільцю міжнародної реєстрації, особі, торговельну марку якої визнано у встановленому законом порядку добре відомою, якщо інше не встановлено договором [1].

Відзначаємо, що серед майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку ЦК України виділяє виключне право дозволяти використання торговельної марки (п. 2 ч. 1 ст. 495 ЦК України). З огляду на те, що майнові права інтелектуальної власності визнаються об'єктом спільної сумісної власності подружжя, можна зробити висновок, що винагороду за використання торговельної марки також можна віднести до об'єктів спільної сумісної власності подружжя.

Водночас, досліджуючи питання здійснення подружжям майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку, варто враховувати положення ч. 3 ст. 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 року, у якій зазначено, що взаємовідносини під час використання знака, свідоцтва на який належить декільком особам, визначаються угодою між ними. За відсутності такої угоди кожний власник свідоцтва може використовувати знак на власний розсуд, проте жоден із них не має права давати дозвіл (видавати ліцензію) на використання знака та передавати право власності на знак іншій особі без згоди решти власників свідоцтва [5].

У зв'язку із цим виникає питання щодо необхідності укладення між членами подружжя договору про використання торговельної марки. Розглянемо дві практичні ситуації: 1) власником свідоцтва на торговельну марку є один із членів подружжя; 2) чоловік та дружина є співвласниками свідоцтва на торговельну марку.

Під час розгляду першої практичної ситуації потрібно зазначити, що якщо власником свідоцтва на торговельну марку є один із членів подружжя, то відповідно до положень ст. 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» він може самостійно здійснювати права інтелектуальної власності на торговельну марку, які йому належать. Водночас варто мати на увазі, що права інтелектуальної власності на торговельну марку є об'єктом спільної сумісної власності подружжя. Отже, у разі укладення правочину щодо передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку одним із подружжя обов'язково потрібно враховувати положення ст. 65 СК України щодо необхідності отримання згоди іншого з подружжя [2]. Водночас вважаємо, що згода іншого з подружжя на використання торговельної марки (у тому числі на укладення ліцензійних договорів щодо торговельної марки) власником свідоцтва на торговельну марку не потрібна.

Аналізуючи другу практичну ситуацію, варто відзначити, що якщо чоловік та дружина є співвласниками свідоцтва на торговельну марку, то необхідно керуватись положеннями не ст. 65 СК України, а ст. 16 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», а також враховувати, що за відсутності угоди щодо використання торговельної марки кожний власник свідоцтва може використовувати торговельну марку на свій розсуд, проте жоден

із них не має права укладати ліцензійні договори щодо торговельної марки та договори щодо передавання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку іншій особі без згоди решти власників свідоцтва.

Щодо можливості поширення режиму спільної сумісної власності подружжя на майнові права інтелектуальної власності на комерційні найменування зауважимо, що в ч. 1 ст. 489 ЦК України вказано: «Правова охорона надається комерційному найменуванню, якщо воно дає можливість вирізнити одну особу з-поміж інших та не вводить в оману споживачів щодо справжньої її діяльності» [1].

Згідно із ч. 4 ст. 489 ЦК України особи можуть мати однакові комерційні найменування, якщо це не вводить в оману споживачів щодо товарів, які вони виробляють та (або) реалізують, і послуг, які ними надаються [1].

Водночас у ст. 489 ЦК України не вказано, хто може бути суб'єктом прав на комерційне найменування. Вважаємо, що для відповіді на це питання варто системно тлумачити положення ЦК України та звернутись до Глави 7 ЦК України, яка регулює загальні положення щодо юридичних осіб.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 90 ЦК України юридична особа, що є підприємницьким товариством, може мати комерційне (фірмове) найменування. Комерційне (фірмове) найменування юридичної особи може бути зареєстроване в порядку, встановленому законом [1].

Необхідно також звернути увагу, що в ч. 2 ст. 490 ЦК України зазначено, що майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування передаються іншій особі лише разом із цілісним майновим комплексом особи, якій ці права належать, або його відповідною частиною [1].

Водночас у ст. 491 ЦК України вказано, що чинність майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування припиняється в разі ліквідації юридичної особи та з інших підстав, встановлених законом [1].

Проведений аналіз положень Глави 43 ЦК України та загальних положень про юридичну особу дає підстави для висновку, що суб'єктами прав на комерційне найменування можуть бути винятково юридичні особи, оскільки комерційні найменування нерозривно пов'язані з юридичною особою та цілісним майновим комплексом юридичної особи. У зв'язку із цим необхідно констатувати, що неприпустимим є поширення режиму спільної сумісної власності подружжя на права інтелектуальної власності на комерційні найменування, оскільки члени подружжя не можуть бути суб'єктами прав на комерційне найменування.

Отже, члени подружжя не мають можливості здійснювати майнові права на комерційне найменування. Можна припустити, що подружжя має можливість здійснювати вказані права лише опосередковано – у разі здійснення корпоративних прав подружжя, які пов'язані з участю та управлінням юридичною особою. Наприклад, члени подружжя, які є учасниками юридичної особи, можуть приймати рішення на загальних зборах юридичної особи щодо укладення договору комерційної концесії з приводу використання комерційного найменування юридичної особи.

Як уже зазначалося, право інтелектуальної власності на географічне зазначення виникає з дати державної реєстрації цього права, якщо інше не встановлено законом [1, ст. 501]. У Законі України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16 червня 1999 року також вказано, що право на географічне зазначення та право на використання географічного зазначення засвідчується свідоцтвом (ст. ст. 15, 17) [4].

До суб'єктів прав інтелектуальної власності на географічне зазначення ЦК України відносить виробників товарів, асоціації споживачів, інших осіб, визначених законом. Водночас варто зауважити, що спеціальне законодавство, а саме Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів», наводить більш широкий перелік осіб – суб'єктів прав на географічне зазначення, виділяючи серед них дві основні групи:

1) особи, які мають право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару;

2) особи, які мають право на використання зареєстрованої назви місця походження товару або зареєстрованого географічного зазначення походження товару [4, ст. 9].

До першої групи суб'єктів прав на географічне зазначення належать такі:

– особа чи група осіб, які в заявленому географічному місці виробляють товар, особливі властивості, певні якості, репутація чи інші характеристики якого пов'язані із цим географічним місцем;

– асоціації споживачів;

– установи, що мають безпосереднє відношення до вироблення чи вивчення відповідних продуктів, виробів, технологічних процесів або географічних місць [4, ст. 9].

У свою чергу до другої групи суб'єктів прав на географічне зазначення (за умови реєстрації цього права) Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» відносить виробників, які в географічному місці, зазначеному в Державному реєстрі України назв місць походження та географічних зазначень походження товарів і прав на використання, зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів (далі – Реєстр місць походження та географічних зазначень), виробляють товари, особливі властивості, певні якості чи інші характеристики якого відповідають тим, що внесені до вказаного реєстру [4, ст. 9].

Наголосимо, що під терміном «особа» в Законі України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» розуміється *фізична* або юридична особа [4, ст. 1].

Звертаємо також увагу, що в ст. 1 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» від 15 січня 2015 року вказано, що виробник – це будь-яка *фізична* чи юридична особа (резидент чи нерезидент України), яка виготовляє продукцію або доручає її розроблення чи виготовлення та реалізує цю продукцію під своїм найменуванням або торговельною маркою [7].

Отже, можна з упевненістю констатувати, що фізична особа може бути суб'єктом цивільних правовідносин, який має право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару, а також суб'єктом, що має право на використання зареєстрованої назви місця походження товару або зареєстрованого географічного зазначення походження товару. У зв'язку із цим члени подружжя можуть бути суб'єктами прав на географічне зазначення. Як наслідок, потребує дослідження питання щодо можливості поширення положень СК України щодо спільної сумісної власності подружжя на майнові права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» права, що постають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та (або) права на його використання, діють від дати їх реєстрації [4].

Обсяг правової охорони, що надається реєстрацією права на використання кваліфікованого зазначення походження товару, визначається занесеними до Реєстру місць походження та географічних зазначень і зафіксованими у

свідомості характеристиками товару та межами географічного місця (ч. 3 ст. 17 Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів»).

У ч. 4 ст. 17 Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» міститься перелік повноважень власника свідоцтва.

Проаналізувавши положення Розділу IV Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» щодо прав, які постають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та (або) права на його використання, можна зробити висновок, що здійснювати права на географічне зазначення може лише та особа, яка є власником свідоцтва на географічне зазначення та вказана в ньому. Отже, якщо одному з подружжя належать права інтелектуальної власності на географічне зазначення та (або) право на використання географічного зазначення, ця особа може здійснювати вказані права без наявності згоди іншого з подружжя.

Водночас необхідно акцентувати, що здійснення прав інтелектуальної власності на географічне зазначення суттєво відрізняється від здійснення прав інтелектуальної власності на об'єкти авторського права, торговельні марки та об'єкти патентного права. Основна відмінність полягає в тому, що особа, яка є власником свідоцтва на географічне зазначення та (або) на використання географічного зазначення, не має повноважень дозволяти використання цього об'єкта права інтелектуальної власності. Так, у ч. 7 ст. 17 Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» прямо вказано, що власник свідоцтва не має права видавати ліцензію на використання кваліфікованого зазначення походження товару [4].

Отже, на відміну від винагород за використання об'єктів авторського права, об'єктів патентного права та торговельних марок, винагороду за використання прав на географічне зазначення навіть не можна розглядати як можливий об'єкт спільної сумісної власності подружжя.

Висновки. Таким чином, особа – член подружжя, якій належать майнові права інтелектуальної власності, що засвідчені патентом, може здійснювати ці права без згоди іншого члена подружжя, оскільки у іншого члена подружжя не виникають права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Згода іншого з подружжя на здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкти патентного права необхідна лише в тому разі, якщо права на об'єкти права інтелектуальної власності належать дружині й чоловікові спільно (зокрема, якщо дружина та чоловік спільно працювали над винаходом або є співавторами промислового зразка тощо). У такому випадку дружина й чоловік повинні бути вказані в патенті як співавтори та співвласники майнових прав на винахід, корисну модель або промисловий зразок.

Права інтелектуальної власності на торговельну марку визнаються об'єктом спільної сумісної власності подружжя, оскільки ці права відповідають усім ознакам майнових прав, які можуть бути об'єктами спільної сумісної власності подружжя, та не мають тісного зв'язку з фізичною особою, тому що вони, на відміну від об'єктів авторського й патентного права, виникають не в результаті творчої діяльності людини.

Для укладення правочину щодо передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку одним із подружжя обов'язково потрібно враховувати положення ст. 65 СК України щодо необхідності отримання згоди іншого з подружжя. Згода іншого з подружжя на використання торговельної марки (у тому числі на укладення ліцензійних договорів щодо торговельної марки) власником свідоцтва на торговельну марку не потрібна.

На майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування не поширюється режим спільної сумісної власності подружжя, оскільки члени подружжя не можуть бути суб'єктами прав на комерційне найменування.

Член подружжя, якому належать права інтелектуальної власності на географічне зазначення та (або) право на використання географічного зазначення, може здійснювати вказані права без наявності згоди іншого з подружжя.

Здійснення прав інтелектуальної власності на географічне зазначення суттєво відрізняється від здійснення прав інтелектуальної власності на об'єкти авторського права, торговельні марки та на об'єкти патентного права. Основна відмінність полягає в тому, що особа, яка є власником свідоцтва на географічне зазначення та (або) має право на використання географічного зазначення, не наділяється повноваженнями дозволяти використання цього об'єкта права інтелектуальної власності. Як наслідок, неможливо розглядати винагороду за використання прав на географічне зазначення як можливий об'єкт спільної сумісної власності подружжя.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21. – Ст. 135.
3. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15 грудня 1993 року № 3687-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 32.
4. Про охорону прав на зазначення походження товарів : Закон України від 16 червня 1999 року № 752-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 32. – Ст. 267.
5. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.
6. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 року № 3688-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 34.
7. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 14. – Ст. 96.
8. Рішення Конституційного Суду України від 19 вересня 2012 року в справі за конституційним зверненням приватного підприємства «ІКІО» щодо офіційного тлумачення положення ч. 1 ст. 61 Сімейного кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v017p710-12>.
9. Рішення Стрийського міськрайонного суду Львівської області від 25 листопада 2011 року в справі № 2-2760/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/21268330>.
10. Рішення Шевченківського районного суду м. Києва від 21 жовтня 2014 року в справі № 761/6978/14-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41113824>.
11. Марія Скловська-Кюрі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Марія_Скловська-Кюрі ; П'єр Кюрі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/П'єр_Кюрі.
12. Право інтелектуальної власності. Академічний курс : [підручник для студ. вищих навч. закл.] / [О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.] ; за ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. – К. : ВД «Ін Юре», 2007. – 696 с.
13. Цивільне право України. Загальна частина : [підручник] / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р.А. Майданіка. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.